РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 13-го січня 1917. Ч. 5. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, January 13, 1917. No. 5.

МОСКАЛІ ВТІКАЮТЬ ЗА СЕРЕТ.

Союзні війска полонили за два дні знова 2.250 Москалів.

Два англїйські великі воєнні кораблї по 14.000 тон на днї моря.

В РОСІЇ ЧОРНОСОТЕНЦЇ ВЗЯЛИ ЗНОВА ПРОВІД У СВОЇ РУКИ.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

МОСКАЛЇ ВТІКАЮТЬ ЗА СЕРЕТ. — 1.450 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 10. січня. — **На північ від Фокшані війска Фалькенгайна прогнали неприятеля за ріку Путну. На схід від сеї місцевости російські війска були приневолені втїкати за ріку Серет. 550 Москалів взято притім в полон.**

Війска ген. Арца посувають ся щораз дальше в глиб Молдавії помимо сильного опору неприятеля. Число полонених Москалів виносить поверх 800.

Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На північ від Фокшані союзні війска перейшли ріку Путну.

„Між Фокшані а Фундені неприятель був приневолений опустити свої становища за рікою Путною і уступити за ріку Серет. Притім полонено 550 Москалїв.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Москалї і Румуни робили даремнї зусиля, щоби відзискати становища в долинї Сузіти, які втратили були в попередних днях. Хоч протинаступи були переведені з великою силою війск, не вдали ся і їх відбито з дуже тяжкими втратами для неприятлея. Москалї втратили за два днї 6 офіцирів і 900 салдатів в полонених та 3 машинові кріси.

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Сильнійший наступ Москалів на полудневий захід від Риґи і поменьші напади в околиці озера Нароч були знова безуспішні".

РУМУНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЖАЛУЄТЬ СЯ.

Берлінські часописи оголосили зміст розмови кореспондента „Одеских Ведомостий" з румунським преміером Братіяну.

„Ми не сподївали ся — говорив Братіяну — дальшого продовжуваня війни і не були приготовані на зимову кампанію. Взагалї наші союзники завели нас в надіях. Ми мали від Росії цїлковите запевнене, що Австро-Угорщина і Німеччина є цїлком неспосібні до веденя з нами війни. Нас запевняли, що війна перенесеть ся на ворожий терен. Такі запевненя дали нам правительства Франції і Анґлії ще з кінцем серпня 1916 року. Крім того нас запевняли, що сильна офензива над Сомою змусить Німеччину кинути всї свої сили на француський фронт і тимсамим Німеччина не буде всилї дати навіть найменьшої помочи Австрії. Такими запевненями нас втягнули до війни. Ми вірили, що наші війска вдарять на обезсиленого противника, а тимчасом ми натрафили на сильного ворога. Цїлий сьвіт зістав несподївано заскочений кольосальною силою центральних держав. Ніхто не міг вірити, що сї держави є ще спосібні до таких сильних ударів. Румунія є тепер жертвою ілюзій (пустих надій), які зродили ся в державах наших союзників.

„З огляду на теперішнє положенє я не віддаю ся ніякому фальшивому оптимізмови. Було би дуже добре, як би для Румунії не прийшли ще тяжші обставини. Коли в осени 1915 року над Дунаєм загреміли гармати австрійсько-угорсько-німецької армії, то в Парижи, в Лондонї, в Петроґрадї і в Римі не думали, що за вісїм тижнїв пізнїйше цїла Сербія і Чорногора та більша часть Альбанії опинить ся в руках нашого теперішного неприятеля. Вже тодї можна було оцїнити силу центральних держав. Ще нинї стоять там австрійсько-німецькі гармати, готові кождої хвилї вдарити на своїх ворогів. Сї гармати нїколи ще не спізнили ся; все били дуже точно, щоби розтерти нелюбого противника. Се є жалїсне, що могучі армії Анґлії, Франції, Росії та Італії не є всилї оборонити від нещастя бодай одного зі своїх меньших союзників".

В ОКОЛИЦЇ МАРЕШТІ ПОЛОНЕНО 800 МОСКАЛЇВ.

БЕРЛІН, 11. січня. — **Здовж цїлого боєвого фронту в Карпатах від ріки Уз до Сузіти відбувають ся завзяті бої. Союзні війска здобули знова цїлий ряд ворожих становищ і сходять в долину ріки Серету.**

В околиці місцевости Марешті (в Молдавії) полонено поверх 800 Москалїв і здобуто 6 машинових крісів.

Наступ Москалїв в околиці Риги і Сморгоня відбито з тяжкими втратами для неприятеля.

Урядовий звіт німецького головного штабу звучить:

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Над рікою Путною не зайшли жадні важнїйші зміни.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Німецькі й австрійсько-угорські війска віднесли знова значні успіхи на боевім фронтї між рікою Уз а Сузітою. Богато нових становищ неприятеля здобули союзні війска в рукопашній боротьбі.

„В околиці Марешті і Рукоза відбито протинапади неприятеля. Притім полонено 6 російських офіцирів і поверх 800 салдатів та здобуто 6 машинових крісів.

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: На північнім фронтї між Ригою а Сморґонем чинність неприятельської артилерії була дуже оживлена. Однак всї напади російської піхоти зістали ударемнені.

„Над рікою Двиною не зайшли жадні важнїйші зміни".

ВСЕГО ЩЕ ОДНА РУМУНСЬКА ДИВІЗІЯ БЕРЕ УЧАСТЬ У БОРОТЬБІ.

БЕРЛІН, 11. січня. — Воєнна преса, подаючи успішний перебіг наступу в Румунії, наводить отсї корисні успіхи:

„Румунська кампанія находить ся нинї в такій стадії, яка не позволяє Росії надїяти ся анї розпочатя нової офензиви анї відзисканя Румунії. Наша боєва лінія на сходї скорочена тепер о 1.000 кільометрів. Через те велика часть наших війск є вільна, і вони можуть бути ужиті там, де зайде потреба.

„До вибору стоять: наступ на Солунь або наступ впоперек через Галичину і Бесарабію на Київ і Одесу, в серце російського шпихлїра збіжа, або в кінци й на заходї. Хто буде новим ковалом під молот Гінденбурга, се покриває глибока тайна.

„Цїли румунської кампанії в кождім случаю вповні осягнені. Румуньске збіже і нафта находить ся в руках союзних держав, румунська армія вилучена з воюючих армій, боєва лінія можливо скорочена, получене між центральними державами і Туреччиною зовсїм забезпечене.

„На румунськім теренї війни в останних тижнях брало участь в битвах 9 російських корпусів і одна дивізія румунська, яка лишила ся з цїлої румунської армії".

(Дивізія числить 20.000 людий; корпус 40.000).

—o—

НОВИЙ РОСІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЧОРНОСОТЕНЕЦЬ.

ПЕТРОҐРАД, 10. січня. — **В політичнім положеню останних двох днїв, на означенє котрого назва „кріза" зовсїм не вистарчає, наступив новий зворот з резиґнацією президента Трепова і мінїстра просьвіти Іґнатієва та з іменованєм кн. Ґоліцина новим президентом.**

Урядове проголошенє сеї зміни, яка є язвою, котра постійно денервувала і ослаблювала державу, могла ледви викликати якесь враженє, що серед нормальних відносин було би зовсїм природне.

Тим разом филя нараз обернула ся і плине в зовсїм противнім напрямі. **Князь Ґоліцин, який обіймив становище президента, є членом крайно консервативної партії, яка завсїди заступала найбільше реакційні засади. Кн. Ґоліцин, будучи членом державної ради, показував все найменьше симпатії для поступових ідей нового режіму.** Причину іменованя його на місце Трепова треба добачати в тім, що Трепов не був всилї удержати сильний, в собі згідний кабінет.

Вже від довшого часу було річию звісною, що в кабінетї були дві ґрупи, яких погляди були зовсїм розбіжні. На чолї одної ґрупи стояли уступивші члени кабінету, Трепов і Іґнатієв, на чолї другої мінїстер для внутрішних справ, Протопопов. Пораженє одної або другої ґрупи було неминуче.

Значінє нового обсадженя становищ в кабінетї можна пізнати найлїпше з власних поглядів самого кн. Ґоліцина.

Кн. Ґоліцин заявив отсе:

„Я ще не мав часу виробити собі остаточну програму, але моїм кличем буде: Все для війни, все для побіди.

„Маючи се на оці, ми не можемо покищо й думати про якісь внутрішні реформи. Доперва по побідї будемо могли розпочати реорґанізацію наших відносин у нутрі держави".

Новий президент заявив також, що після його гадки мінїстри мають бути відповідальні лише перед волею царя та що правительство мусить сеї засади придержувати ся.

Згідне співділанє думи з правительством є виключене.

Недавно основана часопись „Русская Воля" говорить про зміну в кабінетї отсе:

„Вістка зробила таке враженє, якого можна було й надїяти ся. Значінє зміни є зрозуміле. Давний режім зістав скріплений в тім напрямі, який розпочав ся з хвилею іменованя Протопопова мінїстром для внутрішних справ — іменно первісного консервативного курсу до якого тепер додано ще кілька реакційних елементів. Теорія практичної роботи кабінету, яку пробував без успіху Трепов, зістала відсунена на бік. **Вслїд за тим про співділанє кабінету зі законодатними палатами не може бути мови.** Щодо парляментарних виглядів то ми бачимо перед собою лише велику пустиню."

РОЗКЛАД В ДЕРЖАВІ ЦАРЯ.

ВАШІНҐТОН, 11. січня. — В тутешних політичних і дипльоматичних кругах викликали останні події в Росії велике заінтересованє.

Що політичні відносини в державі царя вже від довшого часу були дуже невідрадні, се було загально звісне. Тому й нова зміна президента не була великою несподїванкою. Її вважають за „знак часу" і за доказ про хаотичні відносини, які тепер в Росії більше змагають ся нїж колинебудь давнїйше.

СПРАВА МИРОВИХ ПЕРЕҐОВОРІВ.

ВІДПОВІДЬ АЛЇЯНТІВ НА МИРОВУ НОТУ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА.

ЛОНДОН, 11. січня. — **В Парижи вручено вчера американському амбасадорови збірну ноту яко відповідь алїянтів на мирову ноту президента Вілсона.**

Нота алїянтів обіймає 1500 до 1700 слів. В ній є подана цїль війни і є вичислені загально домаганя на случай заключеня мира.

Алїянти жадають в першій мірі опорожненя всїх територій, занятих війсками союзних держав, а крім того знесеня турецьких посілостий в Европі.

В нотї алїянтів є вичислені отсї головні точки:

1. Опорожненє Бельґії, північної Франції, Сербії, Чорногори, Румунії і територій занятих від Росії. Крім того заплаченє відповідного відшкодованя.
2. Знесенє турецьких посілостий в Европі.
3. Цїлковите увільненє Італійців, Сербів, Румунів і Чехів від пованя центральних держав.
4. Росія має одержати доступ до теплого моря.
5. Росія дає запевненя щодо полагодженя справи Польщі.

Хоч в нотї не говорить ся виразно про відданє Царгороду і Дарданелїв Росії, то се містить ся в точках, які говорять про признанє Росії доступу до теплого моря і про знесенє турецьких посілостий в Европі.

„ВСЯКІ МИРОВІ ПОГОЛОСКИ ТРЕБА ПОЛИШИТИ ТЕПЕР НА БОЦЇ".

БЕРЛІН, 10. січня. — Висший офіцир, який повернув з головної кватири, подає отсї слова ґенерала Людендорфа (шефа головної кватири Гінденбурґа):

„Мирові предложеня Німеччини були чесні і поважні, і се було обидою, коли наші вороги назвали їх воєнним підступом. Всякі мирові поголоски треба полишити тепер на боцї".

Сї слова пояснюють в сей спосіб, що головна німецька військова управа не числить більше на мир, але доложить всїх своїх сил, щоби рішенє привести на поли битви.

ВІДПОВІДЬ НІМЕЧЧИНИ І ЇЇ СОЮЗНИКІВ НА НОТУ АЛЇЯНТІВ.

БЕРЛІН, 11. січня. — **Німеччина в імени союзних держав вручила вчера всїм заступникам невтральних держав ноту, яко відповідь на ноту алїянтів, в якій вони відкинули мирові предложеня.**

Союзні держави виключають всяку можливість дальших мирових переґоворів, вважаючи їх з огляду на відмовну відповідь алїянтів за безпредметові.

НА МОРИ:

АНҐЛЇЙСЬКИЙ ПАНЦИРНИЙ КРУЖЛЯК „ШАНОН" (14.800 ТОН) ЗАТОПЛЕНИЙ.

БЕРНО (Швайцарія), 10. січня. — **Часопись „Базлєр Анцайґер" доносить на підставі відомостий, одержаних з Анґлії, що в падолистї панцирний кружляк „Шанон" (14.800 тон) віхав на міну і потонув.**

АНҐЛЇЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ „КОРНВАЛІС" (14.000 ТОН) ЗАТОПЛЕНИЙ.

ЛОНДОН, 11. січня. — **Адміралїція оголосила звіт, в якім доносить, що анґлїйський воєнний корабель „Корнваліс" зістав затоплений на Середземнім мори торпедою ворожої підводної лодки. 13 людий зі залоги бракує.**

„Корналіс" числив 14.000 тон містоти. Його залога виносила 750 моряків. Зорuженє корабля складало ся з 4 12-цалевих, 12 6-цалевих і 12 3-цалевих гармат та 4 приладів до викиданя торпед.

В НІМЕЧЧИНІ:

ДОТЕПЕРІШНІ ВТРАТИ НІМЕЧЧИНИ ВИНОСЯТЬ ПОВЕРХ 4 МІЛЇОНИ ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 11. січня. — Анґлїйський урядовий звіт подає втрати Німеччини в людях за час від початку війни по конець 1916 р. на 4,000.000.

Звіт звучить:

„Урядові німецькі лїсти втрат подають втрати Німеччини за місяць грудень на 88.291 людий. Додаючи сї втрати до втрат, оголошених давнїйше, загальні втрати Німеччини в людях виносять з кінцем 1916 р. 4,010.160".

70% НІМЕЦЬКИХ ЖОВНЇРІВ, РАНЕНИХ В ДРУГІМ РОЦЇ ВІЙНИ, ПОВЕРНУЛО НАЗАД ДО СЛУЖБИ НА ФРОНТЇ.

БЕРЛІН, 10. січня. — **Німецька урядова статистика виказує, що 70% всїх офіцирів і жовнїрів, які зістали ранені в часї другого року війни, зовсїм виздоровіли і повернули назад до військової служби на фронтї. Лише 6% ранених остали взагалї неспосібними до повненя військової служби; прочі роблять військову службу дома.**

Від початку війни 1.250 жовнїрів втратило цїлковито зір.

Смертельність поміж раненими виносить дотепер 1%.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
United States	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
Jersey City and to foreign countries	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлсня належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

Московське „Русское Слово" (ч. 276, з 13. грудня 1916 р.) доносить:

В думу внесено інтерпеляцію про положенє унїятського митрополита гр. А. Шептицького. В інтерпеляції говорить ся:

По занятю російськими війсками Львова там задержано і в числї многих соток Галичан вивезено в Росію грецько-католицького (уніятського) галицького і львівського митрополита ґр. А. Шептицького. З початку ґраф А. Шептицький оставав під особливим наглядом поліції в Курску. Вже тут він був позбавлений всякої звязи із зверхним сьвітом і спромочи відбувати та учащати на богослуженя. Дня 7. вересня біжучого року митрополита несподівано вивезено з Курска і запроторено в суздальський Спасо-Євфимієвський монастир, котрий, як відомо, є монастирською тюрмою і підлягає Сьвятійшому Синодови. Тут митрополита-невільника уміщено в арештантській келії, з котрої можна вийти леше через кімнату, заняту жандармом. Ґр. А. Шептицький і тут є позбавлений можности відправляти богослуженя, позбавлений книжок і переписки, позбавлений права бачити ся з кимнебудь і виходити за мури монастиря. Держанє під вартою ґр. А. Шептицького, а тимбільше запроторенє його в роді так званого „цивільного воєнно-полоненого" в тюрму духовного уряду православного віроісповіданя є недопустимим.

На основі висше сказаного ми пропонуємо думі звернути ся до міністрів заґраничних справ, судівництва, внутрішних справ і до обер-прокуратора Синода зі слїдуючою інтерпеляцією:

Чи відомо їм, що в суздальськім Спасо-Евфимієвськім монастирі держить ся незаконно австрійського підданого, митрополита грецько-католицької церкви ґр. А. Шептицького; а коли невідомо, то яких способів ужито для негайного увільнення його зпід сторожі з монастиря, і що зроблено, аби потягнути до відвічальности урядові особи цивільних і духовних властий, які незаконно позбавили свободи згаданого ґрафа Шептицького.

Польська старокраєва часоп. „Пяст" доносить:

В останних днях ми одержали ряд листів зі скаргами на незвичайне поступованє деяких старостів. Виказуєть ся, що деякі староства видали зарядженя, аби сільське населенє (женщини і старці, які остали ся ще на селї) виконувало роботу на двірських ланах і на жидівських ґрунтах і то під загрозою здержаня тим женщинам і старцям поживи. Є се факти, які не повинні мати місця.

Коли ходить о виконанє робіт в поли, то нині кожда жінка і кождий батько, які ще остали ся, мусять собі руки по лікті закасати, аби управити, зглядно зібрати з власного поля. Брак преціньь коний, брак рільничих знарядів і брак людий до роботи. Нїхто від роботи не усуваєть ся, бо кождий має своеї забогато. Препінь убуток найздоровійших сил мусів викликати наслїдки. В тих услівях змушуванє населеня до праці на чужих полях є попросту незрозумілим. Староства могли зажадати відповідної скількости полонених, котрих в австрійській монархії є велике число, а військові власти певно були би тих полонених відпустили.

Коли ходить о здержанє поживи, як хто не пійде обробити панського чи жидівського ґрунту, то мусимо покликати ся на гуманітарну ціль закона і рішучо запротестувати проти такого її інтерпретованя. Підмоги побирають родини жовнїрів, котрі проливають кров в обороні держави, і нїхто не має права здержати виплати тих підмог, бо їх виплачуєть ся на се, аби родини оборонців держави, котрі за державу житє дають в жертві, могли жити спокійно і не терпіти нужди.

На тему „По війні" сказав швайцарський державний канцлєр, Гайнріх Шерер, ось-такі слова:

Коли війна буде продовжати ся, то Европа готова підпасти під власть Америки. Дуже велике число найспосібнійших робітників виеміґрує за океан, а з того вийде поважна небезпека для всіх европейських держав.

На повисші слова нюйорська часопись „Івнінґ Мейл" відповідає:

В Злучених Державах є місце для найспосібнійших робітників з Европи, але не для безконечного числа. Коли забогато з них схоче приїхати сюди, то зайде конечна потреба видати заказ проти них. Склали ся однак такі обставини, що по війні Европі будуть так потрібні робітники, що вона мусить видати закони, які заборонять еміґрацію.

ВПЕРЕД ПІД НАРОДНИМ ПРАПОРОМ!

Новий Рік настав. Кождий живий чоловік хоч на хвильку застановляєть ся в той день над своєю минувшиною і мимоволї подумає над будучностию.

Такий рахунок повинна зробити „Свобода", яка жиє живим житєм усього українського народу, а передівсїм українських еміґрантів в Америці.

Минулий рік був одним з найтяжчих лїт в житю Українців в Америці. В минулім році — на початку — наш нарід надіяв ся великої праці під проводом орґанізації, сотвореної з таким великим накладом гроша і праці на Українськім Соймі. На сю орґанізацію покладав нарід великанські надії.

І саме тому, що сї великанські надії не здійснили ся, ба що більше, нова орґанізація загирила ту народну роботу, яку давнїйше провадили инші товариства — саме тому минулий рік такий страшний для американських Українців.

Ще инше нещастє стрінуло нас. Братовбийча боротьба, яка була устала на якийсь час, розпочала ся наново з приїздом людців підозрілого післанництва. Ся боротьба перевисшила всї дотеперішні, бо ведено її з таким завзятєм і такими способами, яких уживають лише виродки і шумовинє суспільности, позбавлене не то патріотичних, народних, але звичайних людських чувств. Коли мимоволї нам приходить ся згадувати про ті справи, то сум огортає нашу душу. Кождий щирий Українець з огидженєм згадує сї страшні події в житю нещасливих українських еміґрантів. Кождий хотів би сказати: Нехай сей страшний злочин братовбийства пропаде раз на все з нашої рідної ниви!

Тогосамого бажає цїлому українському народови і „Свобода". Наша редакція лише з конечности підіймасть ся час від часу відповідати на клевети, які своєю безличностию кличуть о пімсту до неба. Ми із запертим віддихом здержуємо ся звичайно від усяких навіть пояснень, бо на злобу годі щось порадити. Ми певні сього, що разом з нами спочувають і наші читачі, хоч і їм нераз не стає терпцю. Але ми сьвідомі сього, що лише в той спосіб удасть ся виробити в народі солїдарність читачів з редакцією, бо їх вяже спільне велике терпінє і великий біль над тим, що в українськім народі знайшла ся горстка провокаторів і авантурників, які розбоєм і уличними напастями хочуть конечно викликати різню.

Та ми не даймо ся спровокувати. Нехай цїла суспільність зрозуміє, що се є переходовий час, який не буде довго тривати. З хвилею, коли українська еміґрація тісно зорґанізуєть ся, для таких Каїнів не стане місця і вони самі щезнуть.

Сього надіємо ся ми, вступаючи на новий 1917-тий рік. Наші зусиля будуть і надальше — як дотепер — стояти гідно, чесно, розумно і поважно на сторожи народних прав. Може 1917 рік буде щасливий у тім, в чім 1916 був нещасливий. Може якраз в 1917 році удасть ся перевести солїдарну народну орґанізацію і виконати се, що ухвалив Сойм і чого вимагає біжуча хвиля.

А праці перед нами цїлі гори. Полїтичні відносини тут в Америці, полїтичні відносини в старім краю, ратунок для старої Вітчини, журба про будучність народу і т. д. і т. д. — все те мусить відбити ся на сторінках „Свободи". Але сама редакція не може собі з тими дати ради. Тут мусить іти солїдарно цїла суспільність. Наші читачі повинні від себе оцінити наші змаганя і пропаґувати ті ідеї і кличі, які пише „Свобода". В той спосіб редакція і читачі будуть творити одну карну, виправну і солїдарну фаланґу. В той спосіб може хоч в части вдасть ся здійснити великі цїли, які стоять перед нами усіми.

Новорічний поклик „Просьвітної Комісії" Українського Н. Союза.

І ось новий рік! Старий рік поніс неодного у вічність, і не перебирав. Старість і молодість, злидні і богацтво лягли в могилу. А ми остали ся в живих і нині радісно здоровимо себе взаїмно.

Чогож нам радіти? Чи з того, що від *смерти втекли* та *до смерти наблизили ся?* Ні! Наша радість походить відси, що нині найлїпша нагода почислити ся зі собою. Почислити ся докладно, по купецьки. Нинї нагода заглянути в душу і добачити, як жило ся, а як треба жити. Нині нагода поспитати себе самих: Скільки ми в минувшім році придбали в нашім господарстві духовім? Чим ми збогатїли яко одиниці і чим яко нарід? Де і який наш здобуток на „поли" просьвітнім і культурнім за минувший рік?

Обрахуймо ся точно і совісно, а я дуже цікавий, який випаде рахунок... Поставмо лиш собі питанє: Скільки в минувшім році у нас, тут в Америці, повстало нових читалень? Скільки шкіл? Скільки повстало просьвітних і видавничих товариств? Або: Скільки то одиниць з нашого народу покінчили висщі школи і осягнули висше становище в суспільности? А скільки то нових учеників пійшло до висших шкіл? Або на поли видавництва: Скільки то повстало в минувшім році добрих і мудрих часописий? Скільки то вийшло книжок?

Застановім ся над кождим з тих питань і даймо собі щиру відповідь, а побачимо тоді наглядно, чи і який здобуток ми в минувшім році осягнули.

Памятаймо на се, що просьвіта надає поваги одиницям; з одиниць складаєть ся нарід, а нарід просьвічений і культурний має значінє, повагу і пошанівок межи другими народами. Навідворот: нарід темний, непросьвічений не може добити ся лучшої долі, бо перед ним замкнений вступ до тих кімнат, в котрих укладають ся права для народів.

Длятогож то в нинїшнім новорічнім дни, коли зробимо собі докладний обрахунок з наших здобутків на поли просьвітнім, і коли найдемо їх дуже малими, а може й ніякими, зробім рівночасно і постанову поправи на будуче. Горнїм ся до книжки і просьвіти, бо вона *одна годна нас поставити поруч других* народів. Спроваджуймо собі добрі, розумні книжки, читаймо їх і вчім ся самі та научаймо других. Закладаймо читальні, вписуймо до них як найбільше членів і даймо нагоду і спроможність до дешевого придбаня науки і знаня. Закладаймо по місцевостях, де ще нема, наші народні школи, в котрих наші дїти могли би навчити ся рідного слова і письма. Посилаймо здібні та до науки охочі наші дїти до висших шкіл, в яких вони набудуть висшого образованя, а відтак можуть заняти в суспільности висше, почесне становище і в той спосіб поліпшити своє житє, а рівночасно подбати про красшу долю свого народу.

Коли инші побіч нас жиючі народи працювали і трудились на поли просьвітнім і нині можуть похвалити ся красними здобутками, як прим. висшими школами, університетами, вченими людьми на високих становищах і т. п., то ми, на жаль, спали і спали твердо, нїчого не придбали, тай не диво, що доси нїчого не маємо.

Тож годї довше спати, годї довше в темноті блудити і вічними рабами других народів бути. З новим роком зачнїм нове житє. Ступаймо вперед після заповіту нашого великого Кобзаря, що неначе батько рідний кличе:

Учіте ся, брати мої,
Думайте, читайте...

І добиваймо ся своїх прав, а тоді певно і для нас „зійде сонце лучшої долї і розвіє тьму неволї і помолять ся на волї невільничі дїти".

о. Володимир Сполїтакевич,
предс. „Просьвітної Комісії" У. Н. С.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ В АМЕРИЦІ.

В днях 25. і 26. грудня м. р. заложено Українську Раду в Америці, а нині по двох тижнях вже показало ся, як прихильно і з повним довірєм віднесла ся українська суспільність до сеї народної орґанізації.

В тім короткім часї вплинуло до каси Української Ради на потреби нашого нещасливого народу **1370 долярів.**

А іменно:

на вдови і сироти	903.52
на засланих в Сибір	144.58
на Січових Стрільців	7.05
на Народний Фонд	2.00
на Фонд ім. Івана Франка	312.85

Сї числа сьвідчать ясно о жертволюбивости нашого бідного українського народу на патріотичні цїли.

Особливо припали до серця народу жертви на вдови і сироти. І не диво! Се-ж найнещасливійші між нещасливими сеї страшної війни. Се ті, що стратили всьо, що мали найдорожшого на землі, бо рідного тата, бо підпору родини, господаря дому. Чи потребую описувати сирітську долю? Хто її не знав в Америці?! З малими виїмками, ми всї сироти, бо не маємо біля себе рідного вітця, рідної мами. Одних розділила від родичів смерть — се круглі сироти; других розділив від тата і мами сей широкий океан — се частинні сироти. Одні і другі чують ся нещасливі на тій американській земли. Перші і другі обливають ся рісними сльозами, коли згадають на своє сирітство. Та для нас еще Бог ласкавий, бо ми далекі від страховищ війни, тай можемо заробити на свої потреби.

А яка тяжка, чорна доля сиріт і вдів під чужим плотом підчас воєнного пекла — годї і змалювати. Ти, український Народе, відчув се горе своїм чутливим серцем і відповів дїлом, засилаючи гріш на кусник хлїба для вдів і сиріт. Памятай на се і на дальше, а Бог і на Тебе буде памятати.

Та не забувай і на тих, котрих лютий ворог викинув з рідного гнїзда, зпід рідної стріхи і загнав у зимну Сибір, на смерть з голоду і холоду. В послїдних часах доходить до нас щораз то більше сумних вістий, що найлїпші сини Неньки-України гинуть мов мухи на Сибірі. Що не з пересиченя і гаразду, то річ певна! Тому ті мученики за українську справу най не сходять тобі, Брате, ні з гадки, ні з мисли.

Нагадай і тих „орлів сизокрилих", Українських Січових Стрільців, що полетіли у бій за волю і долю свого народу.

Не служба чужій справі, а вольна і независима Україна покликала їх на поле бою. Тому пошануй ідею! Допоможи, як можеш! Як не самим борцям, то бодай їх дїтям-сиріткам, їх вдовам нещасливим не дай з голоду загибати!

Згадай і за долю свою і своїх дїтий на американській Україні. А на се служить Народний Фонд і Стипендійний Фонд імени незабутнього Івана Франка. Оба ті фонди мають служити до просьвітного і культурного піднесеня українського народу в Америці.

Кождий сьвідомий Українець має обовязок у своїй совісти доложити свою цеголку до сеї величної будівлї, що зветь ся **вольна Україна.**

Не забудьте на сї справи при жадній нагоді! Зближаєть ся час весіль. Зробіть весілє-радість і своїй рідні, свому народови і зложіть жертву на котрусь з наведених цїлий. Прийдуть хрестини, зробіть памятку для похресника не лише того, що ще не може зїсти хлїба, але і для того не пожалуйте хлїба, що його жаждує, що за ним витягає висохлі рученята — для української сироти у старім краю.

А є вже у Вас зібраний гріш на ті високі цїли, — честь Вам за се — то зробіть ласку і відошліть його до Української Ради, а вона зашле чим скорше найбільше потребуючим.

Не зле і самому відослати, але лїпше знести в одно місце, як се роблять пчоли, що зносять мід в улий, аби для всїх був одинаковий прожиток.

На сей прожиток, на сей мід, на сї Ваші жертви чекає умираючий з голоду і холоду український нарід. Тому і не зволїкайте, бо поміч конечна і то негайна, безпроволочна!

З нагоди Нового Року засилаю від Української Ради щирі желаня: щастя і добра для кождого зосібна, а для всїх разом **вольної і независимої України.**

З поважанєм

о. Е. Сидоряк,
фінансовий секретар Української Ради.

Замітка:
Чеки і моні-ордери виписувати так: Mr. K. Kirczow, Treas. of „Ukrainian Alliance", Jersey City, N. J. Сї чеки, моні-ордери і викази жертводавців засилати в коверті на адресу: Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.

З НОВИМ РОКОМ ВСЇ ДО ЗБРУЇ!

**Знова инший рік надходить,
Йде нова надія вмить;
Старий Рік просив боротись,
А Новий таки кричить!...**

* * *

**Гей, до збруї, всї завзяті,
І в борбу мечі острім,
Хоч тернистий шлях встелив ся,
Ми з вірою вперед йдім.**

**Все борім ся: за будучність,
За пядь землї, за судьбу;
Вірмо твердо, що завзяті
Здобувають свободу.**

**А як нам борба не вдасть ся,
То чи впасти нам на дно?
В свої сили зневіритись
І сховати ся в багно?**

**Загирити живу славу
Тих, що за нас полягли?
А що-ж кости їхні скажуть...
— Не прокленуть нас вони?!**

**Чи не скажуть: — „Ми боролись,
В боротьбі житє дали,
Щоби красше дїтям жилось,
Щоб не плакали вони...**

**„А вони то всьо проспали,
А вони сьміють ся з нас..."
— Схаменїм ся і борім ся,
Бо настав вже слушний час!**

**Бо настав вже час-година,
Де валять ся вже тюрми,
Де раби стрічають сонце...
А деж ми? А щож то ми?...**

**Чи то ми уже останні,
Ми без серця, без чутя?
Чи відваги нам забракло
Домагати ся житя?**

* * *

**Гей, до збруї! Гей, до збруї!
В школу, молоді сини,
Щоб минувшину пізнати,
Чим батьки старі були.**

**Гей, до праці! Гей до злуки,
Бо лиш в злуці праця йде!
Лише в єдности будучність,
Щастє, доля нас всїх жде!**

**Ми не спім, бо не спить ворог...
Він лиш жде на такий час,
Щоби кинуть нас під ноги,
Поробить рабами нас!**

**Тому й ми на варті стіймо
Й бережім тих своїх прав,
Щоб нам ворог ненаситний
Ті права не зрабував.**

* * *

**Воювати треба умом,
Шаблюкою і мечем;
Воювати треба дїлом,
Не лиш словом і кличем!**

* * *

**Гей, до збруї, всї завзяті,
І в борбу мечі острім,
Хоч тернистий шлях встелив ся,
Ми з вірою вперед йдім!**

Марко Скритий.

Василь Стефаник.

СЬВЯТИЙ ВЕЧІР.

Сина як пуп сиділа на печи посеред купи дрантя і без упину била головою в стіну. На припічку сидів син бабин.

— А хотьбим продавси, то топлива ні відки вам не дістану, а хотьбим украв, тай імут. Сидіт на печи, обтулюйте си в лахміття, як можете, тай тепла чикайте. У мене малі діти венут, саракьити, на морозі. Аді, приніс-ми вам хліб тай горівки кріпку тай білу дранку та обійдіт собі сьвита по божому. А може ще люде вам шо внесут. Тай головов у стіни не бийте, бо нічо з них не вібєте.

— Коли́жбо я, синку, кількому морозови і такі студени не годна вітримати. То аж в самих кістках я мороз чую. А головов я в стіну бю, бо бим на місци задеревіла, як бим не била.

— А ноги ніц не стухают?

— Ноги, синку, як коновки набреніли: анї їх пігнути анї їх зібгати.

Показала ноги сині і блискучі як скляні бервена.

— Я не годна ночи зночувати, такі ночи довгі, довгі, як коли би десіть на одну склав. Всї очинаші зговорю, все поперегадую від найменнної дитини тай дня діждати си не можу. Тай так гірко сидіти самому у такім студенім вертені.

— Та кобій хоть Бог змилував си та муки вам довгої не дав тай лежі гнилої, аби вас борзо спрьитав.

— Ой, синку, я так тої смерти, як мами рідної, чикаю. В ночи то в кожний кут пролуплюю очи, ци де з кута не привидитси, бо як привидитси, тай незабавки таки приходит. Але не привиджуєси.

— Та смерть прийде, але коли. А коні стоя, гай, скиньте непранку та най на вас сорочку натьигну.

— Я, дитинко, замерзну, як ти мене в білу сорочку вберещ. Я рада, шом цу на собі загріла тай, як якис казав, своїм нендзї рада, шом заплодила, бо все вкусит то от-як теплїце в шкіру.

— Ви вже розум вістаріли — таже не мете на різдво у такій нендзї сидіти!

Натягав на маму сорочку.

— Не далекі ваші гони, кости як мечі із шкіри вілазьи, — коби борше.

— Тай я тото, синку, кажу, коби борше.

— Та сьвиткуйте здорові.

— Йди, йди, бо то нанцка служба.

Дрожала на печи зі студени і головою в стіну била.

— Тото добру дитину маю, тото ходит коло мене тай не забуває. Ніколи не встидавси, шо мама з торбов ходит. Благословлю тьи, синку, на все добре.

І рукою благословила.

Легонечко ковтала головою в стіну, як би з радости, що сина доброго має.

— Славайсу.

— На віки слава.

— Я вам, бабо, солодкої пшениці тай тіста принесла, абисте за мою Марію очинаш зговорили.

— Прости біг, небого, я зговорю очинаш за твою Марію.

Хрестила ся синими руками.

— Славайсу.

— На віки слава.

— Надніс-ми гезди трохи пирогів, а ви за мою першу очинаш вікажіт.

— Бо да прости, Андрію, я вікажу за твою Катерину очинаш.

Шепотіла молитви.

— Славайсу.

— На віки слава.

— Я вам, бабко, рибки принесла, а ви за нашу маму поклони вібийте. В людий сьвито, а в нас, якби тіло ще на лаві лежьило, так плачемо. Ще того сьвит-вечера вони нам вечерю лагодили.

— Я, сирітки, вібю поклони за вашу маму.

Дівчина плачучи вийшла, а баба продувала порох з печи і цілювала землю і поклони била.

Дуже богато мисочок люди поназносили.

Вечер ловив за очи і баби вже не було видко, лищень її молитви розходили ся з печи по хатї.

— — — — — — — — — —

Галузя трушки шморгало у вікна, а шибки дзеленькотіли.

— Колїдуй минї, грушечко, колїдуй, бо ніхто минї цего вечера не заколїдує; такого великого вечера лиш ти бабі колїдуєш.

В руках держала фляшину з горівкою.

— Я буду горівочку попивати, а ти минї файну кольидочку колїдуй, тай мому синови, бо свої мами не скидаєси...

Пила.

— Як би не він, тайби ті аж на весні найшли, як би сопуха з печи аж на дорогу вдарила.

Пила.

— Аді, оцеї, грушечко, жіноцкої, шо каже:

Нова радість стала, яка не бувала,
Над вертепом зьвізда ясна сьвіту засіяла...

Драннтивим голосом цілу коляду відколядувала.

— Тепер увес мир, увес рід колїдує і веселитси, а я собі з грушечков, ми обі собі. А оцеї, грушечко, стародавної мому Митрови:

Вінчую тебе щьистьим, здоровєм, повій,
Повій, не вітер похилив явір с-тихенька.

Верещала, якби з неї хто паси дер.

— Оцеї мій старий любив колїдувати. Видиш, старий, а я собі без тебе ню та гуляю тай колїдую. Твоя грушечка зо мнов колїдує. Ой, я вже є тобов ні, ой, ні! Я не твоя вже ґаздиня...

Пила.

— Ой, не твоя! Я собі без тебе раду дала, я собі торби пошила тай межи люди пішла. Як-єм з торбов за твій поріг переступила тай я вже не твоя ґаздиня, нема рихту.

Пила.

— Але як-єми вішла, Міхайлику, перший раз з торбов на дорогу тай чулам, шос у гробі перевернувси, а минї від сонечка сьвітого сором стало тай вернуламси до хати. Молитви старецькі говориласми у твої хатї. Отаку-с ґаздиню лишив після себе.

Пила.

— А тепер мене, чоловіче, пси з усїх селів знают, а я їх твоєв наличков відгоню. Алем тим жебраним хлїбом сина згодувала. Він мамі їстки внесе, він сорочечку мамі на плечі натьигне, він мами не скидаєси. За него, старий, усї гріхи маєш мати прощенї, за него одного. Бо за твою ґаздиню ти ласки в Бога не доступиш.

Напила ся.

— Алем, старий, псна, алем номийниця! Кобис ні тепер уздрів тай душаби ти-си зрадувала. Алебис нарив, алебис бив! Лиш за кіски та голову межи колїна — тай вези на двоє. Бий жебрачку та вона твою намнит з торбов сьвітами рознесла! Бий яй суку, бий, най вона тобі д'хаті дідівських куснів не волочит!

Випила решту.

— А припри-ж собі, мой, ґаздиню, лиш таки ймп за кіски та отак оту старицу...

Ґатила головою в стіну як скажена.

— Лиш таки отак, най креперує торба громацка.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-го СІЧНЯ 1917 Р.

в гали гр.-кат. церкви св. Петра і Павла, ріг Ґрін і Сусекс ул., Джерзи Сіти, Н. Дж. відбуде ся **ВІДЧИТ,** ілюстрований сьвітляними образками, в якого програму входять:

1) **„ТАРАС БУЛЬБА",** оповіданє М. Гоголя;
2) **„ГАЙДАМАКИ",** поема Т. Шевченка і
3) **ВИДИ З СИБІРИ.**

Зміст відчиту з рідної бувальщини, дуже інтересний і поучаючий. На сей відчит повиннеиб зійти ся всї місцеві Українці, яких отсим і запрашеть ся.

ВСТУП БЕЗПЛАТНИЙ.

Початок відчиту точно о год. 7.30 вечер.

З поважанєм
Дмитро Андрейко,
член Пр. Комісії У. Н. С.

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

(Фонди під управою Української Ради в Америці).

ЖЕРТВИ ДЛЯ ВДІВ І СИРІТ.

1. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Жертви, передані адміністрацією „Свободи" (оголошені в 145 числі „Свободи"). — Разом $45.65
2. **Дітройт, Міш.** Вп. М. Г. жертвував (за надіслані до сиродаия річи) $15.00
3. **Ютіка, Н. Й.** Збірка на хрестинах у п. А. Струка $3.20
4. **Пасейк, Н. Дж.** Всч. о. Е. Сидоряк прислав збірку для вдів і сиріт в рідним краю на суму $130.00
5. **Йонкерс, Н. Й.** Всч. о. В. Довгович замісць сьвяточних желань зложив жертву $10.00
6. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Чистий дохід з концерту в честь Ів. Франка і з „Українського Дня" $500.00
7. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** На візванє Впр. о. Адміністратора Понятишина зложили дня 9. жовтня м. р. жертви отсї добродії: о. Ал. Улицький $5.00; Н. Н. $4.00; Кат. Кокуляк $2.00; О. Дмитрів, П. Шавільський, К. Суха, Кат. Мазурчик, П. Буньо, Фалина Панас і М. Гевко по $1.00; А. і В. Дмитрук по 50 цнт.; дрібними датками в церкві $103.08. — Разом $122.08
8. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** На спільній різдвяній гостинї членів тов. „Руський Молод. Клюб Поступовий", 70 від. У. Н. Союза, зложили присутні гості $20.25
9. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Вп. М. Цаповський жертвував $1.00
10. **Бруклин, Н. Й.** Всч. о. В. Лотович зібрав на сьвятах жертви для вдів і сиріт в рідним краю: а) в церкві Сош. св. Духа $43.70; б) в каплиці на Савт Бруклинї $10.64. — Разом $54.34
11. **Шамокін, Па.** Вп. А. Шаршонь замісць сьвяточних желань $2.00

РАЗОМ $903.52

ЖЕРТВИ ДЛЯ ЗАСЛАНИХ НА СИБІР.

1. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Жертви, передані адміністрацією „Свободи" (оголошені в 145 числі „Свободи". — Разом $28.18
2. **Пасейк, Н. Дж.** Збірка для засланих на Сибір від парохіян пасейської громади, надіслав Всч. о. Е. Сидоряком $90.00
3. **Шамокін, Па.** Вп. А. Шаршонь замісць сьвяточних желань $1.00
4. **Вунсокет, Р. Ай.** З нагоди сьвят при забаві зложили на руки Миколи Тригубчака жертви отсї добродії: П. Семчук 55 цнт.; М. Тригубчак і М. Стахів по 50 цнт.; меньшими датками $2.65. — Разом $4,20
5. **Ню Йорк, Н. Й.** Коляда між Українцями з Болшівців. Жертвували: Роман Куряк, Федір Михайлів, Василь Вересюк, Михайло Гаврилович, Стефан Гладкий, Юрко Федик, Михайло Трупкевич (Антона), Юлїя Трупкевич, Анна Лабенська, Катерина Тимків, Анна Насташинська (Стефана), Федір Кицька, Стефан Михайлів, Анна Дзюба по $1.00; Настя Андрухів 55 цнт.; Текля Лабенська, Юстина Підгайна, Параньна Макущак (Бойко), Павліна Губар, Антоніна Джанджалас, Катерина Галевич, Н. Н., Олюська Тимків по 50 цнт.; дрібними датками зібрано $1.60. — Разом $21.20

РАЗОМ $144.58

ЖЕРТВИ ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

1. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Жертви, передані адміністрацією „Свободи" (оголошені в 145 числі „Свободи"). — Разом $5.05
2. **Шамокін, Па.** Вп. А. Шаршонь жертвував замісць сьвяточних желань $2.00

РАЗОМ $7.05

НАРОДНИЙ ФОНД.

1. **Скрентон, Па.** Вп. В. Гришко замісць сьвяточних желань $2.00

РАЗОМ $2.00

ФОНД ІМ. ІВАНА ФРАНКА.

1. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Жертви на фонд ім. Івана Франка, передані адм. „Свободи", виносять $312.85

РАЗОМ $312.85

УВАГА: У виказах жертв будуть подавані імена лише тих жертводавців, які зложили жертви у висоті від 50 центів в гору.

Викази жертводавців і гроші треба посилати на адресу: Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.

Чеки і моні-ордери треба виповняти так: Mr. K. Kirczow, Treas. of Ukrainian Alliance", Jersey City, N. J.

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДУ:

о. Е. Сидоряк, фін. секр. „Укр. Ради",
Кость Кирчів, кас. „Укр. Ради".

ДОПИСИ.

З JERSEY CITY, N. J.

Товариська гостина.

Дня 9. січня с. р. (на св. Стефана) вечером відбула ся в тутешнім Народнім Домі гостина, уладжена товариством „Руський Молодечий Клюб Поступовий". На сю гостину зійшли ся майже всї члени сього товариства (деякі з родинами) і кільканайцять запрошених гостий. Між гостями був і місцевий парох, о. Улицький.

Коли присутні позасідали за столи, привитав їх гарною промовою предсїдатель товариства „Р. М. К. П.", п. Михайло Сидор (старший) і попросив усїх розгостити ся як в своїй хатї та спожити на здоровлє ті дари божі, які „наші господинї приладили". По перекусці виголошено кілька принагідних бесїд, яких темою була потреба вибудованя в Джерзи Сіти свого власного Народного Дому, бо в комірнім годі щонебудь путнього зробити. Горячу і зворушуючу промову про теперішнє положенє в старім краю виголосив п. К. Кирчів, котрий завізвав присутних до зложеня щедрих жертв на вдови і сироти в Галичинї. Дві панї перейшли ся по салї і зібрали $20.25.

Було богато веселости, коли п. Сидор заявив, що за згодою всїх гостий пустить на вигравку: золотий годинник, столовий ґаритур і дві ляльки. Гості на сю пропозицію радо згодили ся і вмить розкупили всї білєти, а зглядно відповідні нумери. Найбільше здивованє викликала та обставина, що між чотирма виграшими було аж трох Стефанів (вони запевняли, що то їм їх сьвятий покровитель так допоміг, бо то був його день).

Зі всього було видно, що така спільна гостина людям подобала ся. Алеж бо урядники „Р. М. К. П." не жалували заходів і труду, щоби лише всьо випало як найкраще і найлїпше. Цїла саля була прибрана в зелень і ріжні прикраси, а славний наш скрипак, п. Павло Келичава (член „Р. М. К. П."), грав майже без перестанку ріжні більші і меньші музичні твори, які виконував по майстерськи, взявши собі до помочи доброго пяніста, котрий акомпанїював на фортепянї, що є власностию „Народного Дому".

Найбільше потрудили ся коло уладженя тої гостини пп. М. Сидор, А. Онисик, М. Келичава (брат скрипака), Т. Пацала і кількох инших. Всї вони є душею „Р. М. К. П." і тїшать ся симпатією не тільки всїх членів сього рухливого і заслуженого товариства, але і цїлої тутешної громади.

Я виніс з тої гостини як найкраще вражінє. Було би добре, як би подібну гостину зробило товариство „Р. М. К. П." в можливо найкоротшім часї (може би спільне сьвячене?), але до сього мусїлоб тому товариству станути до помочи всї визначнійші громадяни джерзисітські. З таких спільних гостин є велика користь для ширшої громади, бо люди пізнають ся близше, переймають ся спільними ідеями і стремлять згідно до одної мети.

Гість.

МАЛА НАДІЯ НА РОСІЙСЬКУ ПОМІЧ.

Заява часописи „Русскій Инвалидъ", що рішаюча офензива Росії відбудеть ся доперва на весні б. р., викликала в румунських воєнних кругах велике занепокоєнє. Вже і в Румунії переконали ся, що Росія не всилі виконати побідної офензиви, а доказом сього є, що останний намір Брусілова (здобути Львів і Ковель) не здійснив ся. Тимбільше тепер, коли Росія урядово проголосила свою рішаючу офензиву аж на весні, в Румунії заперестали вірити, щоби було можна оборонити оставшу часть своєї території. Румуни вірили, що Росія почне офензиву тепер і тим дасть змогу Румунам відзискати утрачені території.

З надією на велику весняну офензиву російської армії носить ся ще міністер Братіяну. Він все ще каже своїм прихильникам вірити, що Румуни проженуть армії центральних держав з Румунії, а тодї підуть побідним походом на Семигород і Болгарію. Кромі Братіяну в цїлій Румунії нема вже здаєть ся такого полїтика, який би носив ся з подібними плянами.

Більша часть визначних воєнних критиків, між ними і звісний майор Морат, кажуть вірити, що з хвилею, як аліянти відкинули мирову пропозицію центральних держав, для Румунії вибила остання хвиля. На російську поміч Румунія числити не може, бо Росія сама її потребує. Росія загрожена на цїлім фронтї — від Балтійського аж до Чорного моря. Недалека будучність переконає всїх про обезсиленє російської армії. Вже телеґрами з перших днів січня принесли вісти про сильні напади армії Макензена здовж цїлого румунського фронту. Російський фронт в Карпатах починає хитати ся. З кождим днем треба сподївати ся нових кровавих і завзятих боїв на Сходї Европи.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу 13. січня с. р. о годинї 8-мій вечером в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс стр. На сїм мітінґу здасть ся річне справозданє і буде вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить 50 центів, а урядник $1.00 кари. Члени, котрі не заплатять своїх вкладок за один місяць, зістануть суспендовані з Братства і У. Н. Союза. — Н. Крайник, предс.; С. Ганиа, кас.; М. Смакула, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, просить всїх своїх членів прибути на спеціяльний мітінґ, який відбудеть ся дня 18. січня с. р. при Клінтон Еве., ріг Гад ул., о годинї 7.30 вечером. — В. Федьків, предс.; Д. Федик, секр.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Запор. Січ", від. 283, вибрало дня 10. грудня м. р. слїдуючий новий уряд: М. Корний, кошовий; Н. Романяк, осаул; І. Гуменецький, писар; І. Орищин, заст.; П. Довгий, кас.; Г. Грубий, заст.; Г. Бешлей і Г. Кушнїр, контрольори; С. Патахин, бібліотекар; А. Олїйник, сотник.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, подає до відома, що на річних зборах дня 30. грудня м. р. вибрано слїдуючий уряд: П. Ярема, голова; М. Ганачівський, заст.; П. Деревянко, секр. фін.; Е. Різник, заст.; Н. Струщак, кас.; І. Огірок, заст.; І. Костецький, секр. рек.; О. Крук, заст. Від нового року мітінґи будуть відбувати ся кождої третої недїлї в місяци — І. Костецький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Народна Поміч", від. 14, вибрало на річнім мітінґу слїдуючий уряд: П. Прус, предс.; В. Лучко, заст.; Н. Дзюма, секр.; М. Лацїв, заст.; Ю. Дупей, кас.; Евфрозина Фальоса, заст.; Н. Кравчук і Настя Артимюк, контрольори; І. Фальоса і Параска Боднар, догл. хорих; Ф. Шутак, тростіс; І. Лукан, господар.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу дня 17. грудня м. р. вибрано отсих нових урядників: О. Паньків, предс.; Г. Якимець, заст. предс.; П. Тітик, кас.; Д. Бабій, заст. кас.; В. Рекрут, секр.; Г. Збир (Олекси), заст. секр.; А. Коваль, Н. Походжай і К. Бабій, контрольори; Д. Вардиґа і Ф. Сомик, догл. хорих; С. Тітик, дверник. Мітінґи відбувають ся кождої третої недїлї по першім о годинї 2-гій пополудни, в гали Редман ч. 46 ул. Централь. Котрий член не явить ся на мітінґу, заплатить кару 15 цнт., а урядник 50 цнт. Обовязком кождого члена є старатись о нових членів до У. Н. Союза і Товариства. — О. Паньків, предс.; В. Рекрут, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Зап. Січ", від. 67, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в недїлю дня 14. січня с. р. о другій годинї пополудни в новій гали при Мейпл улиці під ч. 1. Просимо явити ся як найчисленнїйше. — І. Гончарик, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, вибрало отсих нових урядників; Я. Вітенко, предс.; Ю. Сєвний, кас.; В. Когут, секр.; І. Шалева, заст. предс.; П. Вітенко, заст. кас.; С. Грушкевич, заст. секр.; О. Завада, Н. Дикий Маршавка і П. Наконечний, контрольори; І. Цюпа і Д. Чемерин, догл. хорих; О. Цюпа, дверник. — О. Завада, предс.; В. Когут, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, вибрало на річнім мітінґу дня 1. січня с. р. отсей новий уряд: Н. Шевчук, предс.; Р. Борейко, заст. предс.; П. Паснак, секр.; Н. Перон, заст.; В. Седляр, кас.; А. Горішний, заст.; П. Пастернак, П. Махміт і І. Бабій, контрольори; Т. Солодкий і О. Чорненький, догл. хорих; підприємча комісія: Т. Західний, М. Віхор, А. Федоренко, І. Мудрик і Н. Кравець. Мітінґи відбувають ся в першу *недїлю по 15-тім кождого місяця.* Котрий член не прийде на мітінґ, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — С. Гривнак, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, вибрало на річнім мітінґу дня 17. грудня м. р. отсей новий уряд: І. Заслоцький, предс.; Н. Броницький, заст. пр.; І. Онуфрій, кас.; В. Поштановський, заст. кас.; М. Степів, секр. фін.; В. Петришин, секр. рек.; М. Петровський Т. Шеремета і С. Савіцький, контрольори.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє всїх своїх членів, що спеціяльний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 14. січня с. р., зараз по Службі Божій в гали церковній. Котрий член не прийде на той мітінґ, заплатить $1.00 кари. Предсїдатель Іван Васильків має прийти з печаткою. — В. Горийовський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, подає до відома, що на річних зборах дня 9. грудня м. р. вибрано слїдуючий новий уряд: П. Кокодинський, предс.; Ю. Бліхар, заст.; Ф. Холявський, секр.; В. Смольницький, заст.; К. Кропоніцький, кас.; С. Староста, заст.; Ф. Пашук, М. Кулик і М. Рубаш, контрольори; І. Белух і В. Сонич, догл. хорих; А. Дубіль, дверник. Найблизші місячні збори відбудуть ся в суботу, 20. січня с. р., в гали на розї 62-ої улиці і Ґрейс Аве., о годинї 4-тій пополудни. — П. Кокодинський, предс.; Ф. Холявський, секр.; К. Пропоніцький, кас.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Експльозія фабрики амуниції в Кінгсленд, Н. Дж.

В четвер (11. с. м.) о годині 4-тій пополудни по цілій нюйорській околици розніс ся страшний гриміт. Се вилетіла у воздух величезна фабрика амуниції „Канадієн Кар енд Фавндри Ко." в Кінгсленд, Н. Дж., 10 миль на полудневий захід від Ню Йорку. Всі доми в сусідних місцевостях стрясли ся, вікна повилітали, а мешканці в переполоці почали втікати. Вибухи тривали з дуже малими перервами повних сім годин.

Які шкоди вирядила ся експльозія поза фабрикою, ще точно не знати. Майор міста Кінгсленд оцінює шкоди на 5,000.000 долярів. Инші знова оцінюють шкоди на більше ніж 20,000.000 долярів.

В часі експльозії у фабриці працювало 1.700 робітників. Убитих покищо є лише 17 робітників.

У фабриці викінчувано замовлене на 10 міліонів 3-цалевих гранатів для російського правительства. Сї гранати вартають 133,000.000 долярів.

Фабрика складала ся із 42-ох малих будинків, які разом творили величезний магазин. Вибух розпочав ся з будинку ч. 30, де запалила ся нафта. Огонь скоро розширив ся на прочі будинки. Один робітник сказав, що він не встиг відбігти 50 стіп, як вже 3 будинки вилетіли у воздух.

Експльозія була страшна. Три милі від фабрики на шляху зелізничої лінії Делавар, Лакавана енд Вестерн порозривало шини. Телеграфічні стовпи попадали на землю.

Сніговиця і морози недалеко.

Метеорольоґічне бюро доносить, що в найблизших днях треба сподівати ся сильних морозів. Із заходу насуває ся також велика снігова заверуха.

Перешкоди для нюйорських сітізенів.

Провідник більшости в стейтовім сенаті в Олбани, Н. Й., сенатор Бравн поставив внесене, щоби сенат ухвалив закон, на основі якого при виборах в нюйорськім стейті могли би голосувати лише ті, що вміють читати і писати по англійськи.

Релігійні товариства в Ню Йорку хочуть зрахувати всїх „безбожників".

В неділю, 4. лютого б. р. агенти релігійних сект в Ню Йорку будуть ходити „з візитою" до кождого дому в місті. Цілию сеї візити є провірити, як велике число мешканців Ню Йорку не ходить до церкви.

Суд узнав Бопа виновником.

Процес Франца Бопа, німецького генерального консуля в Сан Франциско, Кал., вже покінчив ся. Суд узнав його виновником, що нарушив невтральність Злучених Держав. Крім нього виновниками узнано ще чотири особи, які є заняті в консуляті. Процес тягнув ся через шість тижнів. Суд обвинив його за тайну роботу у висаджуваню кораблів і зелізничих возів, наладованих амуницією для аліянтів. Провину доказано.

„Бофало Біл" помер.

Звісний цілому сьвітови „Бофало Біл" (Вілїям Ф. Коди) помер 10. січня б. р. в Денвер, Кол. З його смертию великі сьвітові вистави тратять свого ґеніяльного члена. Підчас будови зелізничої дороги „Канадієн Пасіфік" він убив понад 4.000 диких буйволів, аби їх мясом годувати робітників, які працювали при будові сеї зелізниці. Відтоді імя його стало звісне цілому сьвітови.

Смертельна боротьба між соціялістами.

У вівторок і середу сього тижня відбула ся в Ню Йорку конференція представителів „Сошеліст Парті" і „Сошеліст Лейбор Парті". Темою нарад було питане ґірничої спілки. По дводенній основний дискусії до згоди між обома партіями не прийшло. Противно, Артур Раймер, представитель „Сошеліст Лейбор Парті", заявив, що „відтепер між обома партіями наступить смертельна боротьба", острійша ніж була доси.

Злучені Держави будують цепеліни.

Департамент армії і маринарки Злучених Держав поробив відповідні приготовленя щодо улїпшеня гармат і літаків. Зроблено пляни побудувати кілька бальонів на взір німецьких цепелінів. Також виготовлено взори тяжких гармат великого калібру, які будуть служити до оборони границь держави. Сї гармати будуть прикріплені на зелізничих возах.

Дівчина в сні бачить новий сьвіт.

Лікарі і психольоги з околиці Фосторія, О., студіюють тепер незвичайне чудо. 16-літна дівчина, Ізабеля Маюрс у Фосторія, О., заснула ще 25. грудня 1916 року і доси не збудила ся. Час від часу дівчина говорить в сні про красу сьвіта, яка їй тепер представляєть ся. Її описи є так живі й інтересні, що кождому, хто прислухуєть ся їм, здаєть ся, що дівчина бачить тепер другий сьвіт. — Така вість наспіла з Фіндлей, О., датована 11. січня.

За співане на улици заарештований.

В Шікаґо заарештовано молодого хлопця Ф. Лачака за се, що він співав на улици. Поліцман припровадив його перед судію малолітних і заявив, що Лачак кричав на улици. „Ні, пане судія, я лише співав пісню „Ірляндія мусить воскреснути" — оправдував ся Лачак. Судія узнав його невинним.

Хто вдарить жінку, то заплатить стільки долярів кари, скільки фунтів жінка важить.

Судія Кроссман в Пуебльо, Коло., оголосив, що кождий, хто вдарить свою жінку, заплатить стільки долярів кари, скільки фунтів важить його жінка. Джеймс Ерріс не чув про такий закон і вдарив свою жінку, а жінка заскаржила його до суду. Підчас розправи судія питає Ерріса:

— Ви вдарили свою жінку?

— Так — відповідає Ерріс.

— Скільки фунтів важите? — питає судія жінку.

— Около 100 — відповідає жінка.

— Пане Ерріс, за кару заплатите 100 долярів гривни. Я казав, що буду карати залежно від ваги — по одному долярови від фунта, — заявив судія.

— Алеж, пане судія, така метода карання є несправедлива. Я говорю се не лише в своїй обороні, але в обороні мущин взагалі. Представте собі, пане судія, що жінка чим більше важить, тим більше вона лінива, а на лінивство одинока рада: вибити трохи.

— Ні, — відповів судія. — На лінивство одинока рада: не дати лінивому їсти. Як ваша жінка лінива, то ви також не дайте їй їсти, а тоді вона не має права скаржити ся на вас.

НОВИНКИ.

Якою методою Французи задумали поборювати Німеччину по війні.

Французький парляментарний посол, Сікст Кентен, у своїй статі (поміщеній в часописи „Популяр ді Сентр") висловлює свої погляди щодо методи, якою можна би поборювати Німеччину по війні. Він радить, аби душі німецьких полонених жовнірів затроювати антиклерікалізмом і мальтузіянізмом (пропаганда проти плодючости). „Коли жовніри — каже Кентен — повернуть по війні до Німеччини з протицерковними і мальтузіянічними ідеями, тоді можна сподівати ся, що Німеччина заперестане непокоїти сьвіт".

Пралат утікає з Ватикану до Швайцарії.

З Риму доносять, що німецький пралат, Ріттер фон Герлях, перший папський дорадник, утік з Ватикану до Швайцарії. Причини, які приневолили його до утечі, є політичні. Пому закинули, що його заходами висаджено у воздух два італійські воєнні кораблі. Через се італійське правительство зажадало від папи його видачі, однак Герлях заздалегідь понюхав письмо носом і скоро чмихнув за границю.

Сталева продукція Німеччини.

Департамент промислу в Німеччині подав звіт сталевої продукції за місяць жовтень м. р. В тім місяци Німеччина випродукувала 1,423.535 тон сталі. Пересічна продукція стали виносила 54.751 тон денно. У вересни м. р. випродуковано 1,396.186 тон. За цілих 10 місяців (від січня до жовтня 1916 р.) в Німеччині випродуковано 13,345.418 тон сталі.

Страти аліянтів в жовнірах до 1. серпня 1916 р. включно.

Товариство для студій суспільних наслідків війни" в Копенгаген (Данія) подає лісти страт аліянтів в жовнірах. Від 1. серпня 1914 року до 1. серпня 1916 року аліянти стратили:

	убитих:	ранених:	полонених:	разом:
Англія	162.808	421.583	86.384	670.775
Бельгія	50.000	110.000	40.000	200.000
Італія	?	?	55.202	655.202
Росія	1.494.000	4.064.000	2,000.000	7,558.000
Сербія	110.000	140.000	200.000	450.000
Франція	835.000	2.115.000	360.000	3,336.000

Крім того страти аліянтів від 1. серпня 1916 р. до 1. падолиста 1916 р. виносять:

Англія	512.975
Бельгія	20.000
Італія	144.798
Росія	1,000.000
Румунія	200.000
Сербія	30.000
Франція	360.000

Загально страти аліянтів по день 1. падолиста виносять **15,136.775.**

За один рік Швеція стратила 183 кораблїв.

Протягом останного року Швеція стратила 183 кораблїв містоти 113.000 тон. З того числа 100 кораблїв потонули наслідком торпедованя, при чім згинуло 27 осіб. Протягом тогосамого (1916) року Швеція побудувала 81 кораблїв містоти 47.000 тон.

Як в Швайцарії задивляють ся на звичай цілувати женщину в руку.

Одна швайцарська часопись пише: Не знаємо, чи се правда, але нас запевняють, що так. На зборах національної ради в Берні, коли на черговий порядок прийшли військові справи, тоді один з офіцирів запропонував, аби швайцарські офіцири приняли звичай цілувати женщину в руку, як се роблять австрійські офіцири. Коли офіцир скінчив говорити, зараз встав другий і заявив ся проти сього проєкту. „Панове! — говорив він. — Я є проти сього звичаю, бо він є нешвайцарський. І коли ви нині дальше схочете провадити над сим внесенем дискусію, то я рішучо заявляю вам, що ви не радите над добром Швайцарії, лише над почестями богатих дам".

Европейська війна готова називати ся родинною війною.

Деякі люди доходять до заключеня, що з часом нинїшну европейську війну готові назвати родинною війною. Пануючі голови Европи є дуже тісно споріднені з собою і тому назва „родинна війна" була би найвідповіднїйшою на означене нинїшної війни.

Англійський король Джордж V. має около 300 свояків між европейськими пануючими. Його свояки панують в Прусії, Данії, Греції, Норвеґії, Швеції, Бельгії, Росії, Еспанії, Портуґалії, Австро-Угорщині, Італії, Голяндії, Румунії, Болгарії, Чорногорії і т. д.

Нинїшний німецький цісар Вільгельм II. є 20-тим з ряду наслідником англійського престола.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць грудень 1916 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць грудень 1916 р. як суспендовані або виключені за неплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на дальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (січня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця січня 1917, то в лютім 1917 мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю грудню 1916 р. взяли переступні листи, а єще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю січню 1917 р., бо на другий місяць, т. є. в лютім 1917 р. вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ.

Братство св. Григорія в Ранкін, Па.

В. 24. Моравський Іван, Нидоступ Николай, Боришкевич Йосиф, Озарчук Николай, Маґун Николай, Боришкевич Семен, Моравський Михайло, Кудловський Стефан, Клунь Іван, Кушнір Антось, Людвіґ Карл, Маґун Григорій.

Товариство „Єдність" в Форбес Ровд, Па.

В. 32. Ґадза Юрко, Верстюк Юрко, Турецький Михайло, Довганюк Юрко, Гайдеш Александер, Гутняк Николай, Фабян Дмитро, Ашенбренер Іван, Семенко Дмитро, Довганюк Юрко, Присяжнюк Онуфрій, Мельничук Ілія, Семенко Кость, Омохель Кароль, Чайка Дмитро, Брага Михайло, Вацик Петро, Гудима Василь, Іринюк Василь, Костелян Дмитро, Яношик Андрій, Іванович Іван, Штак Іван, Малиняк Іван, Головчук Онуфрій, Бурдинюк Вас.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Лесняк Григорій, Басалиґа Анна.
В. 7. Кот Михайло.
В. 10. Старанчак Йосиф.
В. 16. Терпеливець Юлія.
В. 17. Терлецький Михайло Семкович, Мартиняк Іван, Яцешик Михайло, Бачинський Іван, Пограничний Йосиф, Німчук Василь, Лисак Михайло.
В. 18. Лабовська Анна, Лабовський Іван.
В. 19. Цибульський Іван, Петришин Василь, Заблотовський Володимир.
В. 21. Пекний Михайло, Смик Теодор, Боднар Петро.
В. 22. Панчишин Іван, Оприско Василь, Мальованчук Михало.
В. 25. Величко Д. Николай.
В. 28. Тхорик Василь, Робак Паранька, Смерек Анна, Бомба Стефан.
В. 36. Бойко Олена, Лехка Анна.
В. 38. Адамовський Михайло.
В. 39. Мацко Теодор, Войталь Василь.
В. 44. Гетман Павло, Ладнюк Іван, Локай Петро, Голоднюк Дмитро, Дробот Дмитро.
В. 45. Веселик Іван.
В. 47. Петришак Василь, Шпак Стефан, Нановський Алоін.
В. 49. Липа Григорій, Гузда Ігнатій, Волошиньский Петро, Николяк Дмитро, Гринюк Іван, Гайдаш Петро, Дзюрман Михайло, Ґураль Іван.
В. 54. Стеблик Дмитро, Кульчиєвський Петро.
В. 57. Маркоч Григорій, Столяр Іван.
В. 58. Ґаховський Бронислав.
В. 59. Городницький Николай.
В. 61. Козємчак Андрій.
В. 63. Зошак Мефтодій.
В. 64. Дячишин Олекса.
В. 65. Фиканич Іван.
В. 66. Гнатяк Іван.
В. 68. Ґарбаш Іван, Лазорчик Михайло.
В. 69. Загоруйко Варварка, Загоруйко Антін.
В. 74. Шамрик Николай.
В. 75. Гербаль Іван, Шміт Василь.
В. 78. Бончак Антін, Водронський Андрій, Цюпа Франко, Пелех Іван, Сторжицький Петро, Тирпавчук Михайло, Дорощак Нестор, Кручинський Стефан, Кіт Ник.
В. 87. Максимик Теодор.
В. 89. Старжевський Евгеній.
В. 91. Олійник Василь, Полар Павло, Ферцуляк Йосиф, Файферевич Петро.
В. 93. Вардиґа Дмитро, Вардиґа Теодор, Боґданович Василь, Возьна Катерина, Примак Розалія, Кертуцький Стефан.
В. 97. Худяк Семен, Мудрик Петро.
В. 99. Гурецький Антін.
В. 102. Жук Танас, Бахоровський Андрій, Васюник Онуфрей.
В. 104. Гладич Іван, Лис Гаврило, Савків Гнатко, Лис Александер.
В. 105. Костик Михайло, Рудик Марія, Гладьо Ник.
В. 109. Сливчак Йосиф.
В. 117. Кучма Григорій.
В. 128. Коцур Арехта.
В. 132. Бачара Клим, Гучко Стефан, Смерека Дмитро, Калпак Михайло, Гусак Микита.
В. 136. Кіт Антін, Ластоцький Семен, Дудусь Василь, Заричняк Іван, Сус Йосиф.
В. 146. Прибила Юстина, Гривнак Паранька.
В. 147. Круба Стефан, Падух Василь, Сокальський Ілія, Дворник Василь, Хрущ Василь.
В. 149. Косьцельний Іван.
В. 155. Петрів Марія, Лабуза Катерина, Кардаш Варвара, Нахай Василь, Швайлик Йосиф, Будняк Карпко, Гарасимчук Петро.
В. 160. Голий Петро.
В. 165. Демкович Петро, Гнатусько Николай, Гнатусько Володимир.
В. 168. Куца Анна, Паньків Анна, Космина Григ.
В. 179. Хлопик Йосиф.
В. 192. Бундик Катерина.
В. 195. Бибель Дмитро.
В. 206. Рапко Іван, Рапко Анна, Козак Ксеня.
В. 209. Воґанка Михайло, Воґанка Анна.
В. 211. Зіїнський Андрій.
В. 213. Заходняк Роман, Мельник Михайло.
В. 217. Гарасимчук Іван, Ковба Іван син Михайла, Полянський Михайло, Белей Василь, Югон Михайло, Бойко Михайло, Ковба Николай.
В. 218. Світовський Николай, Ярмола Андрій, Бунда Стефан, Осцянівський Іван, Маланій Стефан.
В. 223. Попович Михайло, Мельник Дмитро, Мотовиляк Олекса.
В. 229. Федорович Анна.
В. 230. Буряк Петро, Тима Іван, Присташ Михайло, Козловський Теодор, Чижовський Юрко, Каршневич Нестор, Опалка Онуфрій, Сенчак Онуфрій.
В. 234. Горінь Йосиф.
В. 235. Гриґа Іван, Калинич Лука.
В. 239. Різничок Филип, Процко Ник., Пелех Антін.
В. 245. Єдлінський Іван, Гасій Василь, Вінтоняк Вас.
В. 248. Сивозяк Николай, Муц Йосиф, Костишин Сем.
В. 254. Маслюх Іван.
В. 263. Заневич Іван.
В. 276. Марцлів Теодор.
В. 278. Ґрибулич Василь.
В. 282. Гальчин Николай.
В. 286. Ґрешко Михайло.
В. 292. Лаврик Василь.
В. 295. Цепко Олекса, Антонишин Стефан.
В. 296. Пелчар Максим, Лобур Кость, Лобур Андрій, Скочилас Павло, Боднар Павло.
В. 300. Кузма Максим, Бабяк Мих., Олексюк Іван.
В. 316. Янків Михайло, Челядин Теодор, Ґолембйовський Петро.
В. 318. Андрушків Параскева, Потіха Анна, Степчук Каролина.
В. 332. Муж Антін, Віржман Іван.
В. 336. Небожук Іван.
В. 338. Пінкасєвич Марія, Шовтис Трохим, Якимишин Дмитро, Сорочак Василь, Пінкасєвич Михайло.
В. 339. Батор Іван.
В. 341. Яцишин Василь, Лупан Михайло.
В. 342. Ґінда Анна, Пелікан Йосиф, Стрілецький Володимир.
В. 360. Онишкевич Володимир.
В. 363. Стасюк Кіпріян, Кліщ Николай, Кліщ Іван.
В. 364. Русин Іван.
В. 370. Краховецький Семен, Шашкевич Леон, Стасюк Дмитро, Волянюк Петро, Круташевський Володимир, Краховецька Анна, Підручний Юліян.
В. 371. Дусановський Іван, Дусановська Анна, Гарцула Іван.
В. 384. Стехна Іван, Гречух Олекса, Яворський Дмитро, Шевчук Юрко, Іванців Василь.
В. 388. Рудницький Іван.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Матцяк Павло, Кундрий Іван, Тиханський Никита, Тиханський Андрій.
В. 7. Захаріяш Мойсей.
В. 12. Хома Марко, Гончар Онуфрій, Лусік Маріянна.
В. 35. Дармороз Теодор.
В. 49. Дмитрів Михайло, Лахманець Іван, Лютий Николай, Баран Павло.
В. 66. Шот С. Павло.
В. 67. Гульовський Юрко.
В. 70. Юречко Олекса.
В. 128. Савчин Таціянна, Савчин Михайло.
В. 175. Федоренько Матвій.
В. 186. Рущин Анна, Баволяк Анна.
В. 217. Стрілець Іван.
В. 221. Беряк Михайло.
В. 248. Поперечний Стефан.
В. 270. Булик Григорій, Сенюк Стефан.
В. 277. Гриньков Василь.
В. 292. Мікулінський Олекса.
В. 316. Макогон Павло.
В. 318. Гаргай Фрозина.
В. 320. Куривчак Володимир.
В. 350. Ямроґа Войтіх.
В. 354. Валоґ Людвік.
В. 363. Пархуць Роман.
В. 401. Рогач Дмитро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (КАРТАМИ) ЛИСТАМИ.

В. 35. Пеленський Іван.
В. 44. Кушмілер Валентин.
В. 76. Тимчишин Григорій.
В. 93. Якимець Софія, Якимець Григорій, Коваль Олекса, Рекрут Володимир.
В. 96. Карлицький Юрій, Карлицька Юлія.
В. 99. Мельник Іван.
В. 100. Загутинець Василь, Кукула Іван, Лаврівський Іван.
В. 102. Динько Анна, Динько Іван Н.
В. 112. Стадник Анна, Сахар Павлина.
В. 117. Кожух Василь.
В. 124. Балас Дмитро.
В. 146. Савка Петро, Романяк Ілія.
В. 148. Томкович Франко.
В. 168. Нагрибецький Дмитро.
В. 175. Пребильський Андрій.
В. 225. Демчина Юлія, Демчина Микола, Собків Гр.
В. 239. Коршняк Василь, Гвізд Анастазія, Гвіздь Анна, Гвіздь Стефан, Коршняк Ева.
В. 288. Романишин Григорій.
В. 336. Калинчук Федор.
В. 369. Явний Ілія.
В. 388. Камінський Пантелемон.
В. 391. Котлярчик Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕ ПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Басалиґа Іван, Шляхтич Пахомій, Ґручковський Іван, Ґіґович Йосифа, Басалиґа Емілія.
В. 5. Івасів Явдоха, Гнатишин Іван, Коцан Марія, Боднарчук Павло, Климишин Гнат, Поломчак Михайло, Копан Петро.
В. 8. Турек Антін.
В. 15. Гавришко Теодор, Чарнецький Михайло, Роґальський Николай.
В. 21. Пузир Іван, Ковалюк Антін.
В. 23. Труш Катерина.
В. 28. Вархола Михайло.
В. 29. Вархол Дмитро.
В. 35. Андрушко Григорій.
В. 36. Швець Наталія.
В. 37. Костишин Олена.
В. 38. Шевчик Іван, Баюс Афтанас.
В. 41. Спільник Іван.
В. 42. Лібрик Олекса, Кунцьо Михайло.
В. 44. Заяць Павло, Ковальчук Томко.
В. 47. Петрович Николай, Петришин Стефан.
В. 49. Кріль Іван, Ґужда Орест, Кріль Володимир, Шутка Василь.
В. 50. Кузик Андрій.
В. 59. Луца Петро.
В. 63. Підгірний Петро.
В. 64. Віліґорський Теодор.
В. 67. Зобка Тимко.
В. 68. Мищишин Ілія.
В. 70. Тимчишин Николай.
В. 72. Панас Іван, Мазур Михайло.
В. 73. Кіналь Петро.
В. 75. Польний Андрій.
В. 77. Місько Іван, Клішевський Станислав.
В. 85. Ґідо Іван.
В. 91. Богонос Николай, Новосад Петро.
В. 93. Походжай Іван.
В. 96. Лесик Стефан.
В. 97. Мацьків Михайло.
В. 98. Демчко Семен.
В. 102. Котаник Михайло, Копернак Артим.
В. 104. Сорока Петро, Верет Іван.
В. 106. Северинський Ґустав-Яків.
В. 109. Шовіковський Андрій, Бандрівчак Петро, Лозовський Володислав, Левінський Петро, Міґач Альберт, Дудра Семен.
В. 113. Козловський Павло.
В. 138. Зіїнка Анна.
В. 146. Кузь Олекса.
В. 147. Міґаліц Юрко.
В. 151. Ферен Марія, Семенишин Марія.
В. 155. Юрків Паранька.
В. 160. Ставнича Текля, Прийма Прокіп.
В. 170. Коґут Олекса, Лопаца Теодор, Задаріо Тимко, Лещин Михайло.
В. 175. Прибишевський Іван.
В. 178. Лиско Михайло.
В. 179. Щурик Стефан.
В. 180. Короц Теодор, Куцель Антін.
В. 195. Бобаль Теодоз.
В. 198. Бараник Александер.
В. 217. Крик Іван, Дорофий Онуфрей.
В. 221. Марчук Леон, Ґарґат Тома.
В. 225. Якубів Іван.
В. 228. Саранчак Єва.
В. 229. Баньковський Станислав, Бриндза Василь.
В. 230. Задольний Василь.
В. 234. Кобрин Теодор, Малафий Лев.
В. 237. Пріць Гнат.
В. 240. Лавна Анастазія.
В. 241. Сорочка Стефан.
В. 244. Кісільовський Михайло.
В. 259. Андрах Юстин.
В. 273. Лишняк Теодор.
В. 282. Трач Йосиф.
В. 292. Майкович Олекса, Николаішин Василь.
В. 295. Іщук Павло.
В. 300. Шеремета Николай, Ткач Михайло.
В. 301. Галущак Василь, Ґрушевський Іван, Галущак Йосиф.
В. 308. Якимчук Феодозій.
В. 316. Романів Тимко, Піндор Теодор.
В. 324. Филипчук Анна, Филипчук Николай.
В. 330. Пшиничняк Тимко, Кравецький Ів., Ціш Павло
В. 332. Василюк Николай.
В. 341. Одосій Андрій.
В. 342. Познанський Йосиф.
В. 349. Сюсяйло Семен.
В. 350. Каштанюк Володимир.
В. 363. Дирпияк Михайло, Бойко Михайло.
В. 369. Романишин Луць, Яблонський Ілія, Хомякевич Николай.
В. 379. Ґреськів Стефан, Багрій Павло.
В. 388. Волошанський Василь, Матолич Павло, Камінський Михайло.
В. 391. Писарчик Тимко.
В. 396. Соколовський Оніфро.
В. 400. Винар Гаврих.
В. 402. Николайко Онуфрій.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ (КАРТИ) ЛИСТИ.

В. 5. Булавинець Григорій.
В. 13. Ґенеґа Михайло.
В. 45. Пеленський Іван.
В. 62. Гвіздь Анастазія, Гвіздь Анна, Гвіздь Стефан, Коршняк Василь, Коршняк Єва.
В. 73. Бойко Григорій.
В. 78. Куць Петро.
В. 81. Бугай Григорій.
В. 102. Сахар Павліна, Стадник Анна.
В. 124. Явний Ілько.
В. 128. Униско Вартоломей, Униско Андрій, Униско Клебінка.
В. 132. Яровий Петро.
В. 136. Подоля Николай, Хома Іван.
В. 162. Данилів Іван.
В. 170. Осадців Ілько, Котлярчик Михайло.
В. 217. Лотоцький Михайло.
В. 223. Нагребецький Дмитро.
В. 237. Камінський Пантелемон.
В. 241. Коваль Олекса, Рекрут Володимир.
В. 246. Якимець Григорій, Якимець Софія.
В. 283. Олійник Теодор.
В. 315. Угорчак Ірина.
В. 322. Кукула Іван, Загутинець Василь, Лаврівський Іван, Арапчук Онуфрій.
В. 326. Романишин Григорій, Дума Йосиф.
В. 332. Кушмілер Валентин.
В. 350. Бабяк Марко.
В. 379. Цюпа Петро.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 86. Добошинський Петро.
В. 296. Лобур Семко.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю падолисті 1916 р. було членів в Українськім Народнім Союзі	9.016
В місяцю грудню 1916 р. принято нових членів до Українського Народного Союза	280
В місяцю грудню 1916 р. принято наново в члени Українського Народного Союза	35
В місяцю грудню 1916 р. принято з других відділів з переступними листами до Українського Народного Союза	37
В місяцю грудню 1916 р. перейшло з инших кляс посмертного	5
Разом	9.373
В місяцю грудню 1916 р. суспендовано за не плаченє місячних вкладок чи инших причин	131
В місяцю грудню 1916 р. виключено за неплаченє місячних вкладок чи инших причин	10
В місяцю грудню 1916 р. взяло перест. карти	41
В місяцю грудню 1916 р. перейшло до инших кляс посмертного	5
В місяцю грудню 1916 р. померло	2
Разом	189
З кінцем грудня 1916 р. Український Народний Союз числив членів після ріжних кляс	9.184
З кінцем грудня 1916 р. Український Народний Союз числив дітий членів У. Н. Союза	1.628
Разом	10.812

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса А $250	355
Кляса АА $500	3.941
Кляса В $750	108
Кляса С $1000	4.747
Кляса ВВ $1500	31
Кляса СС $2000	2
Дітий членів У. Н. Союза	1.628
Разом	10.812

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

СТРІЧА.

(Конець).

На церкві озвали ся дзвони. Вона зірвала ся перша. Зворушенє відняло її мову і лише глянула на нього, немов би тим поглядом хотіла ратувати себе і його, отверезити, додати сили і волі. Потім скоро вийшла з кімнати. Коли вернула, була бліда, але спокійна. В сірій, під шию застягнутій сукні, з гладко прочесаним волосом, струнка задумчива як-раз пристроювала ся до того вечера і до тих ще сірійших споминів...

На струни упав важкий педал і здавив тони, що по довгім упочинку загомоніли так сильно, так голосно, бурливо...

З церкви вертали люди. Кождої хвилі міг вернути отець Юрчак.

Спокійно засіла до фортепяна і знов заграла свого улюбленого Брамса. І була в тій її грі велика туга і жаль такий, що перестає бути тихим, мелянхолійним жалем, а робить ся лютою, майже божевільною розпукою.

Відчинили ся двері і увійшов муж.

— Сьвят, сьвят, сьвят! — кричав, ідучи на зустріч гостеви. — Кілько літ! Кілько літ! Витай товаришу! От тобі несподіванка!

Аж тепер звернув увагу на свою жінку.

— Дайже спокій з тим своїм гранєм! Покійні родичі будуть мати великий гріх за той фортепян. Кажу тобі, товаришу, чиста мука. Лучше пійди в пекарню та приладь каву!

Жінка встала і вийшла, він говорив дальше.

— Прошу я тебе, на що мені той фортепян? Заплатили за нього щось 500 злр. Чи то не шкода? Двайцять риньских проценту, а в господарстві навіть більше. От глупа видумка.

На сю тему говорив, поки не вернула жінка, а за нею служниця принесла підвечірок.

— О! так, то розумію! За сє тебе люблю! Але перед кавою подай нам наливки. Знаєш, тої з суниць та ожин... Знамениті наливки робить моя жінка, додав не без гордощів.

Але гість не відповів нічого. Мовчки вдивляв ся в лице отця Юрчака, червоне, повне, мокре від поту. Внутрішнє вдоволенє малювало ся на тім лиці, якесь, так сказати, фізичне щастє било з тих його маленьких, сірих очий. Так і видно було, що між тілом і духом у тої людини заключено тривкий мир. І жадна з помирених сторін навіть не гадала починати війну. По що? Їм було дуже добре з тим миром.

— Розповідж-же нам тепер, товаришу, — почав Юрчак, відсуваючи порожну склянку — яким способом приблукав ся ти в наші глухі сторони, з такого далекого, великого сьвіта?

Іванський рад-не-рад повторив те, що розказував перед хвилею пані Юрчаковій. Але повторив сухо і без серця. Юрчак звичайним способом піддержував бесіду:—

— Ага! Так, так! Ну, і що дальше?

— Значить ся, ти що-йно добиваєш ся до щастя! — почав, підождавши, аж гість скінчить. — А ми, братку, без погоні за щастєм, давно щасливі! Само нам до рук впало. Правда, жінко?

Жінка не відповідала нічого. Він з пестощами погладив її по лиці, а Іванському здавалось, що то його гладять щіткою по серці.

— А тепер, товаришу, підемо оглянути господарство. Добре? Вечір як на те дуже милий.

Гість став випрошувати ся, але господар конечно хотів похвалити ся своїм щастєм.

— Ось тобі стайня на худобу! В цілім деканаті нема такої худоби. Чисті швіци. Торік маршалок заплатив мені за річну ялівочку 100 злр. Не віриш? Поспитай жінки. А то мої „парадієри". Військові вправді, але коні, коні!.. Коло діла треба вміти ходити. Як бачиш, дешево, а добре. А то моя стодола. Сього року вона заледви четверту часть мого збіжа помістить, бо треба тобі знати, що кромі свого, се-б то ерекціонального поля, я ще наймаю. Кажуть: ріля не виплачуєть ся. Сьмій ся! Ще й як виплачуєть ся. Лише треба вміти ходити коло неї, треба бути господарем.

Слово „господар" вимовив ще з більшими гордощами, як тоді, коли хвалив жінку за її наливки. Оглянувши подвірє, вертали назад до хати. Гостинний господар говорив дальше.

— На другий рік, на сїм місці отсеї рудери стане дімок, як пуделочко. Покажу тобі пляни. Всьо вже готове. Конкуренція розписана, умови з доставцями заключені, словом — усьо. І се, братчику, не кождий з нас потрафить. Не один весь вік канарає у кучі, прости за слово. Бувають приходства гірші від моєї стайні. Не віриш?

Іванський навіть не брав ся перечити. В тій хвилі він був занятий зовсім чим иншим. На мову говірливого товариша навіть не звертав уваги. Обходила його зовсім инша мова — та, що плила зі струн, зпід її пальців.

В неприсутности мужа вона дальше грала, а Іванському здавало ся, що той чорний, мертвий інструмент, то її одинокий лік, одинока дошка ратунку, одинокий повірник бідної, нещасливої душі. І йому зробило ся на душі важко, хотілось плакати, проклинати, підіймати протест до неба, кликати цілий сьвіт до боротьби.

— Знаєш, товаришу, мені ведеть ся добре. Одним словом — добре, а було-б ще лучше, якбим мав жінку господиню. От що! Я не нарікаю на неї. Спокійна, тиха, невибаглива. Балів не забагає, ані візит. Але як то кажуть, чоловік і жінка повинні навіть сон один мати. Правда?

— Правда! — відповів Іванський, на силу вдержуючи своє зворушенє. Добре кажеш! Чоловік і жінка навіть сон один повинні мати.

Сіли на лавочці під липою і віддихали чарами ночи. З хати доходили до них звуки фортепяна. Раз повільні, сумні, мелянхолійні, то знова сильні, бурливі як той біль, той смуток, що перестає бути смутком, а зміняєть ся в безконечну, майже божевільну розпуку...

На дворі робилось зимно і темно, щораз темнійше, дуже темно...

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарнї „Свободи".

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотїли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ

ГАРНУ

КНИЖОЧКУ

Присилайте адреси до:

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЄКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.